

FYLKESMANNEN I ROGALAND UTDANNINGSAVDELINGA

TILSYN MED SANDNES KOMMUNE

TIDSPUNKT: Våren 2007   Vår ref: 07/230

**KOMMUNENS
ADRESSE:** Sandnes kommune, Postboks 583, 4305 Sandnes

KOMMUNENR: 1102

TILSYNSGRUPPE: Kjell Ivar Dversnes og Vivild Omdal Bredal

**KONTAKTPERSON
I KOMMUNEN:** Kommunaldirektør Kari Bente Daae

Heimel for tilsynet:

Opplæringslova § 14-1 andre og tredje ledd, jf. delegasjonsrundskriv F-16/04 frå Utdannings- og forskingsdepartementet og delegasjonsbrev datert 02.03.05 frå Utdanningsdirektoratet.

Tema for tilsynet:

Tilsynet skal kontrollere om skoleeigar oppfyller lova sine krav til gratis grunnskoleopplæring, jf. opplæringslova § 2 - 15, og om skoleeigar har eit forsvarleg system for å ivareta lovkravet, jf. opplæringslova § 13-10 andre ledd.

Fylkesmannen avdekte følgjande under tilsynet:

- **Avvik 1: Sandnes kommune har ikkje eit system som hindrar at det blir kravd inn eigenbetaling ved arrangement i skolens regi.**
- **Avvik 2: Sandnes kommune har ikkje eit system som sikrar at gåver er reelt frivillige og anonyme**

Merknad :

- **Det blei ikkje gitt merknader under tilsynet**

Kjell Ivar Dversnes
tilsynsleiar

Vivild Omdal Bredal
førstekonsulent

Innhald:

1. Innleiing
2. Dokumentgrunnlag
3. Gjennomføring
4. Avvik
5. Merknader

1. Innleiing

Rapporten er utarbeidd etter tilsyn i alle kommunar i Rogaland.

Det blei ført tilsyn med:

Opplæringslova § 2-15

Formålet med tilsynet var å vurdere om kommunane følgjer regelen om rett til gratis offentleg grunnskuleopplæring i opplæringslova 2-15, og om skoleeigar har eit forsvarleg system for å ivareta lovkravet, jf. opplæringslova § 13-10 andre ledd.

Tilsynet inngår som ein del av tilsynsverksemda hos Fylkesmannen og er heimla i opplæringslova § 14-1, jf. rundskriv F-06-04 og delegasjonsbrev av 02.03.05 frå Utdanningsdirektoratet

Tilsynsteam og tilsynsmetode

Tilsynsteamet hos Fylkesmannen har bestått av førstekonsulent Vivild Omdal Bredal og rådgivar Kjell Ivar Dversnes.

Fylkesmannen gjennomfører tilsyn etter ulike metodar. Tilsynet blei denne gangen gjennomført ved spørjeskjema til alle kommunane, der vi bad kommunane svare på konkrete spørsmål vedrørande gratisprinsippet.

Desse spørsmåla blei stilte:

1. Korleis informerer kommunen/skolane dei føresette om retten til gratis grunnskuleopplæring?
2. Korleis finansierer kommunen/skolane andre aktivitetar/ekskursjonar som blir gjennomførte i regi av skolen? Krev nokre aktivitetar at elevane har særskilt utstyr?
3. Korleis blir eventuelle avslutningsturar eller - samlingar for 10. årssteg organiserte og finansierte?
4. Praktiserer skolane i kommunen ordningar med til dømes "klassekasse"? Korleis blir dette i tilfelle organisert, og korleis blir midlane brukte?
5. Har kommunen utarbeidd felles retningslinjer for korleis skolane skal følgje opp § 2 - 15, og er desse rutinane i tilfelle skriftleggjorde?
6. Korleis sikrar kommunen seg kjennskap til skolane sin praksis i forhold til Opplæringslova § 2 - 15?

Eventuelle funn ved tilsynet blir formulerte som avvik og/eller merknader.

- **AVVIK** blir definert som mangel på oppfylld av krav fastsett i eller i medhald av lov eller forskrift.
- **MERKNAD** gjeld tilhøve som ikkje blir omfatta av definisjonen for avvik, men som Fylkesmannen meiner det er nødvendig å påpeike slik at kommunen kan betre forholda.

Forhold som er definerte under avvik, **skal** utbetrast innan 15. september 2007. Forhold som er definerte under merknad, bør utbetrast.

2. Dokumentgrunnlag

Følgjande dokument er lagde til grunn:

- Opplæringslova av 17. juli 1998
- Forskrift til opplæringslova
- Ot. prp. 94 (2001-2002)
- Inst. O. nr. 43(2002-03)
- Rundskriv F-14-03
- Brev frå Fylkesmannen til kommunane 15.1.07
- Oppfølgingsbrev frå Fylkesmannen til kommunane 29.3.07
- Svar frå kommunane på brev av 15.1.07 og 29.3.07

3. Gjennomføring

Tilsynet omfatta følgjande aktivitetar:

Varsel om brevtilsyn:	15.01.07
Oppfølgingsbrev:	29.03.07
Utdjupande svar frå kommunane:	våren 2007
Sakshandsaming hos fylkesmannen:	mai - juni 2007

4. Avvik

- **Avvik 1: Sandnes kommune har ikkje eit system som hindrar at det blir kravd inn eigenbetaling ved arrangement i skolens regi.**

Avvik frå: Opplæringslova § 2-15, jf. opplæringslova § 13-10

Lovkommentar:

Gratisprinsippet inneber at kommunen ikkje kan krevje betaling for undervisningsmateriell og aktivitetar som er nødvendige for å gjennomføre grunnskoleopplæringa i samsvar med lov og forskrift. Døme på slike aktivitetar er utgifter til transport, kost og losji i samband med leirskoleopphald eller andre tematurar, og eventuelle transportutgifter eller utgifter til

inngangsbilletter ved ekskursjonar og nødvendig transport i skoletida til symjehall og bibliotek.

Kommunen kan heller ikkje krevje at elevane eller deira føresette skal dekkje utgifter til aktivitetar som går føre seg utanom ordinær skoletid, når desse aktivitetane er ledd i at skolen gjennomfører oppgåvene i samsvar med lov og forskrift.

Avviket er basert på følgjande observasjon:

I følgje opplysningar frå kommunen er det ved fleire høve kravd betaling av foreldre ved turar og arrangement: Skidag, meirforbruk leirskole, skeisedag, avslutningsturar og elevutveksling. I alle tilfelle er det snakk om turar og aktivitetar i skolens regi og med lærer med.

- **Avvik 2: Sandnes kommune har ikkje eit system som sikrar at gåver er reelt frivillige og anonyme**

Avvik frå: Opplæringslova § 2-15, jf. opplæringslova § 13-10

Lovkommentar:

Det er tillate for skolar å ta imot gåver og ha klassekasser. Likevel må slike ordningar vere reelt frivillige og anonyme. Det skal ikkje kunne knytast vilkår til verken klassekassar eller gåver, t.d. ved at givaren krev ei gjenyting og ingen bidrag eller gåver må bli gitt som følge av press.

Avviket er basert på følgjande observasjon:

I følgje opplysningar frå kommunen har ikkje alle skolar sikra at gåvene som blir gitt, er reelt frivillige og anonyme.

5. Merknader

- **Det blei ikkje gitt merknader under tilsynet**